

Høring om tilgængelighedspuljen under Infrastrukturplan 2035

Ældre Sagen takker for muligheden for at afgive høringssvar på forslag til tilgængelighedspuljen fremsendt den 15. april 2026.

Ældre Sagen ser med glæde på ønsket om at øge tilgængeligheden på stationer med henblik på at give bedre transportmuligheder for alle, herunder ældre og mennesker med handicap. Når tilgængeligheden øges, forbedres ikke alene rejseoplevelsen for personer med nedsat mobilitet. Det skaber også et mere inkluderende transportsystem for alle mennesker uanset alder, fysiske eller digitale funktionsevner.

Tilgængelighed kræver både fysiske løsninger og menneskelig støtte

Let niveaufri adgang kan opnås på mange måder, og etablering af elevatorer, justering af perronhøjder og hindringsfrie ruter er bestemt vigtige elementer. Togassistance på stationen eller perronen med hjælp og støtte er et vigtigt tiltag for de mennesker, som har brug for det. Danmark er allerede et aldrende samfund og fremtidens befolkningssammensætning vil have langt flere ældre med fysiske og kognitive funktionsnedsættelser samt bevægelseshandicaps. En stor del af de eksisterende og kommende passagerer i togtrafikken vil have stor glæde og effekt af højere tilgængelighed og dermed en fastholdelse og/eller forøgelse af deres mobilitet.

Øg adgang til offentlige toiletter

Ældre Sagen finder det mærkværdigt, at adgangen til toiletfaciliteter ikke indgår som et fokusområde i tilgængelighedspuljen. Gennem de seneste årtier er offentligt tilgængelige toiletter på landets togstationer systematisk blevet nedlagt, lukket eller omdannet til personalefaciliteter. Samtidig er adgangen til de tilbageværende toiletter i stigende grad blevet gjort afhængig af digitale betalingsløsninger, apps og digitale identifikationsformer. For mange ældre mennesker udgør dette en reel barriere i hverdagen.

Hvis målet er at skabe bedre muligheder for spontane rejser for alle mennesker uanset behov, er det utilstrækkeligt alene at fokusere på elevatorer, ledelinjer, perronhøjder og niveaufri adgang. En station er ikke reelt tilgængelig, hvis

passagererne ikke har adgang til et toilet. Tilgængelighed handler ikke kun om at komme om bord på toget, men om at kunne gennemføre hele rejsen trygt og værdigt. Dette perspektiv understøttes også af den europæiske tilgængelighedsregulering (TSI PRM), hvis formål netop er at sikre lige adgang til jernbanen for personer med nedsat mobilitet, herunder adgang til stationernes faciliteter. Manglende eller utilgængelige toiletter rammer ikke alene personer med handicap, men også mange ældre, gravide, mennesker med kroniske lidelser samt familier med små børn. Problemet kan heller ikke afvises med henvisning til toiletter om bord på togene. For når toget er forsinket eller aflyses, eller der opstår driftforstyrrelser eller planlagte ophold på stationer, kan passagerer være nødt til at opholde sig i længere tid på stationer uden adgang til offentlige toiletfaciliteter. For mange mennesker er det netop usikkerheden om, hvorvidt der er adgang til et toilet undervejs, der afgør, om de tør eller ønsker at rejse.

Ældre Sagen opfordrer derfor til, at adgang til toiletfaciliteter tænkes ind som en integreret del af tilgængelighedsbegrebet i Infrastrukturplan 2035. Der bør kunne afsættes midler til etablering, genetablering og modernisering af offentligt tilgængelige toiletter på stationerne, ligesom det bør sikres, at adgang til toiletter ikke forudsætter bestemte digitale kompetencer, smartphone eller digitale betalingsløsninger. Hvis ambitionen er at skabe et jernbanenet, hvor flere kan rejse spontant og på lige vilkår, må adgangen til toiletter anerkendes som en grundlæggende del af den samlede tilgængelighed

Bedre højtalerudkald og ikke-digital passagerinformation

Tilgængelighed handler ikke alene om den fysiske adgang til stationer og tog, men også om muligheden for at modtage, forstå og handle på de informationer, der er nødvendige for at gennemføre rejsen. Puljen omfatter allerede informations-systemer som et muligt indsatsområde, og Ældre Sagen opfordrer til, at dette prioriteres højere i de kommende projekter. For mennesker med nedsat hørelse eller høreskader kan mangelfulde eller utydelige højtalerudkald være en væsentlig barriere i mødet med den kollektive trafik. Ved forsinkelser, sporændringer, perronskift eller aflysninger er passagererne ofte afhængige af information på stationen. Hvis udmeldingerne er uklare, forvrængede eller drukner i baggrundsstøj, risikerer mennesker med nedsat hørelse at gå glip af afgørende beskeder, og de har ikke samme mulighed som andre for at reagere på ændringer i rejsen.

Det kan samtidig ikke forudsættes, at alle passagerer har adgang til eller kan benytte digitale informationskanaler som apps og smartphones. En del (og særligt ældre) mennesker har begrænsede digitale kompetencer eller benytter ikke digitale løsninger i forbindelse med deres rejser. Derfor er det afgørende, at information på stationerne formidles gennem flere kanaler og i en kvalitet, der gør den tilgængelig for alle.

Derudover opfordrer Ældre Sagen til, at der ved større driftsforstyrrelser, omfattende perronændringer, længerevarende forsinkelser eller aflysning af tog, sikres tilstedeværelse af personale på de travle stationer og perroner. Selvom digitale løsninger og automatiske informationssystemer kan understøtte

passagererne, kan de ikke erstatte muligheden for at få hjælp af et menneske. Mange ældre og andre sårbare passagerer oplever usikkerhed i situationer, hvor rejseplanen pludselig ændres, og her kan synligt personale gøre en afgørende forskel ved at yde vejledning, skabe tryghed og sikre, at alle passagerer kommer videre på deres rejse. Muligheden for personlig hjælp bør derfor betragtes som en vigtig del af den samlede tilgængelighed på stationerne.

Hvis flere skal kunne rejse spontant og på lige vilkår, er det afgørende, at alle passagerer har adgang til rettidig, tydelig og forståelig information – og til menneskelig assistance, når situationen kræver det.

Venlig hilsen

Michael Teit Nielsen
Vicedirektør